

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtrek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 25 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez pasobne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natizno enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Južnoštajarska hranilnica.

V političnem življenju nam je véasih biti glasnim ali kakor se pravi, biti nam je na veliki bobenj ter klicati naše može vkup — na volišče. To je nam tem bolj potrebno, ker so nasprotniki naši drzni in smemo reči, da so v tacih časih brez vse vesti. Mi jim ne moremo v tem slediti, ali dolžni smo odbiti, kolikor nam je moči, njih pogubne napade. Tega pa ne moremo, ako se ne pripravimo za časa na-nje in to ni lahko delo in ne opravi se tako hitro, kakor se človeku sem ter tje dozdeva.

Najvarniša je v tem pot, ki jo kaže — denar. »Denar je sveta vladar«. In hvala Bogu, sedaj stojimo Slovenci že na tej poti. Veliko imamo že posojilnic, v katerih najde slov. kmet, ako je v kaki sili, pomoči, ne da mu je treba trkati na vrata nemškutarških oderuhov in imamo že tudi dve leti sem lastno hranilnico v Celji. Ona je in dela, kakor Štajarska v Gradci, Mariborska v Mariboru, Celjska v Celji; razločuje se od njih samo v tem, da dela za slov. ljudstvo, edino in v prvi vrsti za slov. ljudstvo. To je »južnoštajarska hranilnica« v Celji. Mi podamo v naslednjih vrstah nje poročilo, kakor ga daje sama o svojem delovanju v svojem drugem letu.

V letu 1891 je imela južno-štajarska hranilnica, če se odšteje gotovina pričetkom leta 17.288 gld. 41 kr. in gotovina koncem leta 12.589 gld. 61 kr., skupnih prejemkov 530.602 gld. 6 $\frac{1}{2}$ kr. in skupnih izdankov 535.300 gld. 86 $\frac{1}{2}$ kr., denarnega prometa 1.065.902 gld. 93 kr. Hranilnih vlog je vložilo v letu 1891 na novo 570 strank in na že obstoječe hranilne vloge določilo 130 strank v 268 kratih. Vložilo se je od 700 strank 393.239 gld. 26 kr. Vzdignilo se je vlog popolnoma od 101 stranke in deloma v 579 kratih od 198 strank skupaj 211.122 gld. 31 $\frac{1}{2}$ kr. Vložilo se je torej več, kakor vzdignilo za 182.116 gld. 94 $\frac{1}{2}$ kr.

Stanje hranilnih vlog je bilo lani 524.144 gld. 58 kr., kapitalizirane obresti v I. polletju pa so znašale 10.216 gld. 36 kr. in v II. polletju 12.662 gld. 54 kr. Skupno stanje hranilnih vlog koncem leta 1891 znaša 729.140 gld. 42 $\frac{1}{2}$ kr. proti 524.144 gld. 58 kr. koncem leta 1890 in je tedaj priraslo vlog za 204.995 gld. 84 $\frac{1}{2}$ kr. Na vlagatelja poprek pride 527 gld. 21 $\frac{1}{2}$ kr. Prošenj za posojilo se je vložilo 425 za skupaj 364.467 gld. 74 kr. Dovolilo se je v 36 sejah ravnateljstva skupaj 286.816 fl. 74 kr. Od te svote se je izplačalo v letu 1891 na zemljišča 297 strankam 213.402 gld. 46 kr., 2 občinama 8000 gld., 2 strankama na zastave 1850 gld., skupaj 223.252 gld. 46 kr. Posojila na zemljišča in hiše znašajo koncem leta 640.964 gld. 80 kr., torej prirastek koncem leta 1891 je za 188.126 gld. 75 kr., posojila občinam koncem leta 1891 znašajo 15.526 gld. 50 kr., torej je prirastek koncem leta 1891 za 11.629 gld. 62 kr.

Posojila na zastave znašajo 1850 gld., torej je letos prirastek za 1500 gld. Skupna svota posojil koncem leta 1891 znaša 658.341 gld. 30 kr. Na obrestih od posojil sprejelo se je leta 1891 25.451 gld. 40 kr. in na zamudnih obrestih 183 gld. 56 kr., skupaj 25.634 gld. 96 kr. Zaostale obresti so narasle v preteklem letu na 4511 fl. 17 kr. proti 992 gld. 35 kr. leta 1890; za leto 1892 naprej plačane obresti pa znašajo 5141 gld. 20 kr. proti 4424 gld. 16 kr. v letu 1890. Rezervni zaklad koncem leta 1890 je znašal 2123 gld. 30 kr., čisti dobiček leta 1891 znaša 3938 gld. 42 $\frac{1}{2}$ kr. in v smislu § 6 pravil pridene se rezervnemu zakladu, in ta koncem leta 1891 znaša 6061 gld. 72 $\frac{1}{2}$ kr. ali 0.83% od skupne svote hranilnih vlog. Iz tega poročila je razvideti napredek hranilnice, kateri se posebno pokazuje v tem, da hranilnica obrača največjo pozornost in skrb na to, da svoje zaklade nalaga popolnoma varno na zemljišča, da si pa pridobiva tudi potrebne pregibne vsote, da more vselej svojim vlagateljem ustreči, kedar je potreba za-njo.

To so lepi denarji, ki leže v naši slov. hranilnici!

Ako bode nje delovanje tudi v prihodnje tako srečno, ne bode nam treba več iskati ne štajarske hranilnice v Gradci, ne drugih v deželi: imamo jo v Celji, ki nam zadostuje po polnem. Kdor ima denarja, da ga ohrani na varne obresti, v Celji ga lahko shrani; komur pa je treba vzeti na posodo za dalje časa, v Celji, pri »južno-štajarski hranilnici« dobi denarja iz roke bratov — slovenskih mož.

Cerkvene zadeve.

Luterstvo pa kapucini na Štajarskem.

Pred tri sto leti bilo je na Štajarskem prav žalostno. Od zvonaj žugali so Turki z ropom in požiganjem, a v deželi so se protestantski graščaki po svojih trdnih gradovih katoliškemu vojvodu po robu stavili. Bilo se je najhujših homatij bati, ker novi vojvoda Ferdinand je bil še le komaj 17 let star, ko je (leta 1595) začel našo deželo vladati. V zaupanji na božjo pomoč in na varstvo preblazene Device Marije, katerej se je kot romar v sveti hišici v Loreti slovesno izročil, sklenil je svoje dežele, Štajarsko, Korosko in Kranjsko očistiti lutrovih zmot in protestantske krive vere. V ta namen poda se še v sv. mesto Rim na božjo pot, da prejme od sv. očeta papeža Klementa VIII. apostolski blagoslov za to pretežavno delo. Dne 13. septembra 1598 izda iz svojega stolnega mesta v Gradci strogo povelje, da v 14 dneh morajo vsi luteranski pridigarji in učitelji zapustiti Gradec in vsa druga mesta njegovih dežel. A protestantski graščaki potegnejo se za svoje luterske pridigarje ter se za vojvodovo povelje le malo zmenijo. Kar da vojvoda Ferdinand dne 28. septembra v Gradcu nabiti povelje, da še tisti den predno bo solnce zatonilo, imajo vsi pridigarji nove krive vere zapustiti Gradec, če ne, jim pojde za glavo. To je pomagalo. Solnce je še visoko stalo na nebu, ko jo je že zadnji »predikant« (tako so se ti krivoverski učitelji nazivali) iz Gradca popihal. V osmih dneh morali so do zadnjega vsi zapustiti ne le mesta, ampak tudi deželo.

S tem pa blagi vojvoda še ni bil zadovoljen. Spoznal je potrebo, zapeljane ljudi pripeljati nazaj v naročje sv. katoliške cerkve. V ta namen je sestavil poseben »komisijon« odličnih mož duhovnega in svetovnega stanu, katerim je dodal nekoliko vojakov za obrambo. Ti hodijo od mesta do mesta, od trga do trga, od fare do fare, da vso deželo očistijo lutrove krivovere ter postavljajo po zapuščenih farah katoliških dušnih pastirjev. Ovodobni sekovski škof Martin Prenner vodil je ta komisijon eno leto in štiri mesece ter je vsaki der, če ne več, vsaj po enkrat pridigoval. Posrečilo se mu je do 40.000 luteranov privabiti nazaj v krilo matere sv. katoliške cerkve. Pri tem težavnem delu ga je najkrepkeje podpiral naš tadanji knezoškof Jurij Štoberj pl. Palmaburski, ki je našo škofijo vladal od leta 1584 do 1618, toraj dolgih 34 let. Vojvoda Ferdinand skrbel je pa tudi še za to, da bi ljudje imeli pridigarjev, ki bi jim zatajevanja samega sebe ne priporočevali samo s svojo besedo, ampak tudi z živim vzgledom, zato je sklenil v svojih deželah vpeljati najmlajšo panogo reda sv. Frančiška Serafa tako imenovane kapucine. Njih borna obleka, njih spokorno življenje in njih posebno siromaštvo dopadlo se je celo luteranom, zato so postali kapucini pri ljudstvu najbolj priljubljeni pridigarji. Naš vojvoda je bil pa tudi toliko srečen, da si je od papeža Klementa VIII. izprosil leta 1600 sv. Lovrencija Brindiškega in še nekoliko njemu enako gorečih kapucinov za prvo nasel-

bino v Gradci. Nadvojvoda Ferdinand odkazal je sam sv. Lovrenciju prostor v podnožji Graškega grada (Schlossberg) za prvi kapucinski kloster na Štajarskem. Do l. 1608 ostal je sv. Lovrencij kot glavni komisar predstojnik kapucinskega samostana in pokrajine v Gradci. Omenjenega leta mu je pa najvišji redovni poglavar naročil Štajarsko pokrajino ločiti od kapucinov na Češkem in Spodnje-Avstrijskem ter vodstvo štajarske provincije prepustiti o. Fortunatu iz Verone. (Konec-prih.)

Kako se „legalizirajo“ pobotnice (kvitunge) za izknjiženje cerkvenega denarja? Tožil se je župnik: »Vplačal je nekdo cerkveni denar pri advokatu ter tirjal legalizirano pobotnico za izknjiženje kapitala. Plačeval sem pri odvetniku, imel pota k sodnji, stroške, nič ko stroške!« — Zakaj neki to, zakaj? Niti je treba potov niti stroškov. 1. V pravadah zastopa cerkve brezplačno c. kr. finančna prokuratura v Gradci. 2. Radi legaliziranih pobotnic čez cerkveni denar pa velja § 3 postave dne 2. junija 1882. Pobotnico spišejo in uradno podpišejo oskrbniki cerkvenega premoženja (župnik in cerkovnika), pošljejo njo vis. kn. šk. ordinarijatu, kateri njo predloži c. kr. namestniji, da jo ta »corroborira« in pobotnica je legalizirana. Držimo se teh dveh jako ugodnih naredeb, potem ne bode niti stroškov niti potov!

F. S. Š.

Gospodarske stvari.

Razsadniki ali razmnoževalni vinogradi.

(Dalje.)

Kot osnova za njegove račune naj mu pa služi skušnjava, da zamore poprečno od trte po 10 do 20 ključev dobivati. Ako ima toraj n. pr. dva orala vinograda, za katerega potrebuje okolo 10.000 trt in katero zemljišče hoče v kakih petih let z amerikankami obsaditi, potrebuje toraj vsako leto okolo 2000—2500 ključev, katere zamore na 100 do 200 trtah pridelovati. Prvo toraj, kar stori, je to, da si kupi okolo 200 ključev in teh ne porabi za sajenje takoj v vinograd in cepljenje, ampak edino le za čisti nasad, s katerim je potem popolnoma oskrbljen.

Ker pri tacih razmnoževalnih vinogradih ne gre za to, da se dobro vino prideluje, marveč samo ključi, celo od trt, katere same od sebe že itak kaj redko rodijo, ni treba za to izbirati prisolnčne lege, temuč more se vsak koticček, kateri ima dovolj dobro, močno in globoko zemljo, za to porabiti. Posebno se dajo s tem plotovi, stene poslopij, sploh kraji izkoristiti, kateri sicer nikacega dobička na donasajo. Pred vsem je treba zemljo po 60 do 80 cm. globoko prekopati, rigolati. Ako hočemo za to celi kos zemljišča porabiti, prekopamo vse čez. Ako pa hočemo samo ob poslopijih ali plotovih pojedine vrste obsaditi, potem moramo pa samo najmenj 1 m. širok jarek rigolati. Prekopavati je najbolje na jesen, da more mraz še vse grude razdrobiti, da si nabere zemlja več vlage in pa da do časa sajenja že dovolje sede. Na vsak način napačno pa je rigolati v času, ko je gornja plast zemlje zurznjena. Pri rigolanji pride ona potem dol, ter potrebuje, ker je z debelo plastjo zemlje pokrita, jako dolgo časa, dokler se otaja in tolikanj zagreje, kolikor vsaj nekim trtam prija.

Tako prekopano zemljišče je treba pravilno razdeliti. Najpravilnejša razdelitev je seveda v četverokote, toraj v vrste, v katerih so vse trte enako oddaljene ena od druge. Kako daleč da naj eno od druge sadimo, to je odvisno od izgoje, katero hočemo vpeljati. Vrsta od vrste ne sme biti nikdar manj od 1 m. oddaljena. Ako hočemo trtam samo navadne kole dati, ta oddaljenost